

IN MEMORIAM "JAN VAN DORST"

Een e-mailtje op de rustige zondagochtend van 24 oktober jongstleden: *Jan is vanochtend plotseling overleden*. Jan van Dorst, geboren in Ginneken en Bavel -in 1939- in het dorp Heusdenhout. Eén van de zeven actieve leden van de Werkgroep Heusdenhouts Historie.

Zijn ouderlijk huis stond (en staat) in het vroegere 'Heusdenhoutschstraatje'. In het stuk dat nu een deel vormt van de Kapelstraat. Weliswaar woonde Jan al jaren in Bavel, maar hij voelde zich nog erg betrokken bij zijn geboortedorp Heusdenhout. Jan had een groot maatschappelijk hart.

Hij was bestuurslid-secretaris van de Stichting Balemans. Deze stichting steunt het werk van pater Frans Balemans in Burkina Faso, een zeer arm land in Afrika. Nu pater Balemans na vijftig jaar missie- en ontwikkelingsarbeid 'op rust' is, wordt de voortzetting van zijn werk in Burkina Faso ondersteund. Jan was ook voorzitter van de restauratiecommissie van de St. Annakapel in Heusdenhout in de jaren 1994-1998. Op bijgaande foto de leden van die commissie, Jan staat als derde van links. Jan is ook betrokken geweest bij de actie

Samen Bouwen-Samen Delen. De actie die in het kader van de nieuwbouw van de Michaëlkerk is gehouden. De opbrengst is ten goede gekomen aan deze nieuwbouw en aan twee projecten in Afrika.

Jarenlang is Jan bestuurslid-secretaris geweest van Heemkundekring Paulus van Daesdonck. De vereniging die de historie van het heem van de vroegere gemeente Ginneken en Bavel -waarvan Heusdenhout deel uitmaakte- vastlegt en doorvertelt. In zijn hoedanigheid als lid van de Werkgroep Heusdenhouts Historie zullen we Jan erg missen. Zaterdag 30 oktober was de uitvaartdienst voor hem in Bavel. Aansluitend aan de dienst is Jan begraven op begraafplaats de Lichtenberg.

We wensen de familie van Jan veel sterkte toe bij dit grote verlies.

Werkgroep Heusdenhouts Historie

UIT HEUSDENHOUTS HISTORIE.... .deel 3

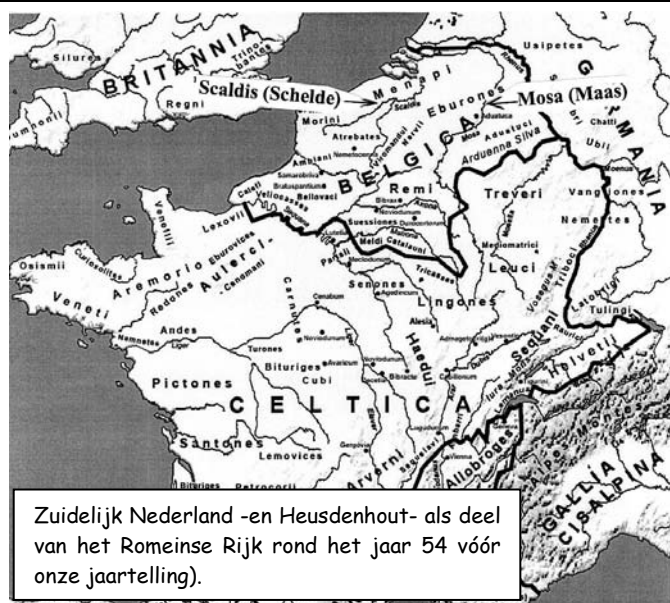
In samenwerking met Heemkundekring Paulus van Daesdonck

Hoe kom ik in Heusdenhout? Dit is de laatste beschrijving van een serietje van drie om de weg naar Heusdenhout te vinden. Vanzelfsprekend ook nu weer vanuit een historisch perspectief. We staan deze keer stil bij het zuidelijke deel van de Heusdenhoutseweg, zoals dat vroeger aansloot op de wegen naar Bavel en naar Ginneken.

U kent ongetwijfeld de drukke verkeersweg, die nagenoeg parallel loopt aan de Heusdenhoutseweg. De naam van die weg is Heerbaan. Een wat vreemde naam voor een relatief nieuwe weg. Heer of heir, zoals toegepast in de naam Heerbaan, staat voor 'leger'. Leger in de u -ongetwijfeld- bekende betekenis van krijgsmacht of strijdmacht.

Het gebied waar wij wonen heeft in de loop der eeuwen vele heersende -zeg maar gerust overheersende- naties gekend. Romeinen, Spanjaarden, Fransen en Oostenrijkers, om er enkele te noemen. De Romeinen hebben het er lange tijd voor het zeggen gehad. Het Romeinse Rijk heeft ongeveer 1000 jaar bestaan, tot bijna 500 na Christus.

Het volgende kaartje toont het westelijke deel van het Romeinse Rijk, met de naam Gallia, rond het jaar 50 vóór het begin van de huidige jaartelling. Rond die tijd werd de provincie Gallia Belgica een deel van het Romeinse Rijk.

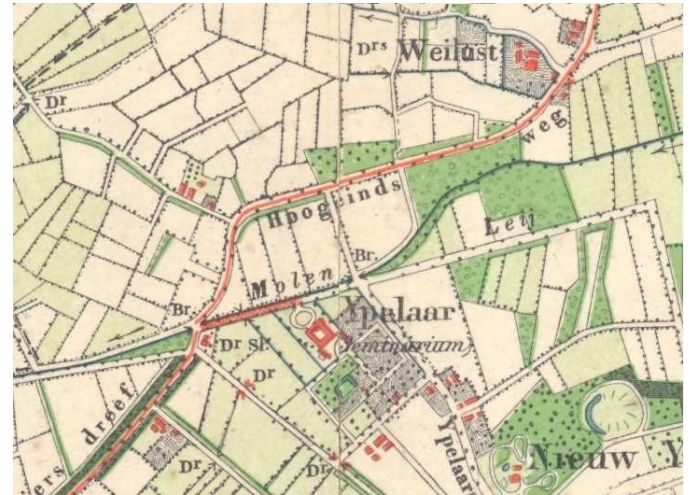
Zuidelijk Nederland -en Heusdenhout- als deel van het Romeinse Rijk rond het jaar 54 vóór onze jaartelling).

Ergens tussen de Maas (Mosa op het kaartje) en de Schelde (Scaldis op de afbeelding) ligt het latere Brabant met daarin natuurlijk het grondgebied van Heusdenhout. Al was die naam toen nog niet bedacht. Nu u weet dat het deel van het Romeinse Rijk waar onze streek in lag Gallia Belgica heette, kijkt u voortaan natuurlijk anders aan tegen het fenomeen 'Belgenmoppen'. Onze en uw verre voorouders -tenzij die toen in een ander land of in het noorden van Nederland woonden- waren ook Belgen.

Om nieuwe gebieden te onderwerpen en om hun macht te handhaven hebben machthebbers een leger nodig. Bovendien moet dat leger zich relatief snel kunnen verplaatsen. Onlusten waar dan ook in het rijk, moeten direct kunnen worden onderdrukt. Om vlotte verplaatsingen van het leger mogelijk te maken werden er heerbanen of heerwegen aangelegd. De Romeinen hadden zo'n netwerk van wegen over het gehele gebied dat ze hadden onderworpen. De uitdrukking 'alle wegen leiden naar Rome' heeft dus al sinds die tijden betekenis.

Deze streken zijn ooit ook deel geweest van het koninkrijk Frankrijk. Het kaartje hiernaast laat de situatie zien in het jaar 537 na het begin van de onze jaartelling. De huidige Moleneindstraat en de Heusdenhoutseweg liggen op een oorspronkelijke heerbaan die van Geertruidenberg over Den Hout, Teteringen, Heusdenhout en Ginneken naar Antwerpen liep. Al kan die heerbaan uit een andere tijdsperiode zijn. Aan weerszijden van Moleneindstraat en Heusdenhoutse-weg bevindt zich

-ook nu nog- een rij eikenbomen. In het zuidelijke deel van de Heusdenhoutseweg, thans fiets- en wandelpad, gaan de eikenbomen over in beuken. Bomenrijen vormen een typisch kenmerk van heerbanen. De marcherende soldaten -het voetvolk- de ruiters en de paarden liepen op die manier beschut tegen de zon. Beschutting tegen spiedende blikken van een vijand vanuit satellieten of vliegtuigen was in die tijden nog niet aan de orde.

De situatie rond 1900. De aansluiting Hoogeindseweg op Valkeniersdreef en de Ypelaarschestraat zijn goed herkenbaar.

Op bovenstaand kaartje van begin vorige eeuw is de situatie van vóór de aanleg van Heerbaan en Claudius Prinsenlaan goed te zien. De Heusdenhoutseweg, toen nog Hoogeindseweg genoemd, buigt er sterk af in zuidelijke richting. Daar sluit de weg aan op de Valkeniersdreef, later Valkenierslaan genoemd, richting Ginneken. Het was een knooppunt van wegen. Ook de Molenlei stroomde daar in die tijd.

De Romeinen waren niet langer de baas. De streek waar we nu wonen lag in het Koninkrijk Frankrijk in 537 na Christus.

Ook nu nog kunt u enigszins zien hoe het vroeger was. Wanneer u de Heusdenhoutseweg in zuidelijke richting volgt, gaat de weg ter plaatse van de Weilustlaan over van straatweg in fiets- en voetpad. Vroeger was ook dat tracé een deel van de oorspronkelijke Heusdenhoutseweg. Van het sterk afbuigende wegdeel van vroeger is nu nog een stukje te zien, zie foto. Het ligt aan de overzijde van de Heerbaan en vroegere Heusdenhoutseweg. Dat stukje weg fungeert nu als oprit naar de parkeerplaats van het kantoorgebouw met de luxe naam 'Heerendaal'.

Dit deel van de oorspronkelijke Heusdenhoutseweg fungeert nu als inrit van een parkeerplaats.

Ook aan de huidige bomenrijen langs het fiets- en voetpad is nog te zien dat de Heusdenhoutseweg van vroeger er afboog. Even voorbij de ingang van het hockeyterrein van Push ziet u aan de dikte van de stammen dat de bomen naast het fiets- en voetpad duidelijk van jongere datum zijn. Dat deel is in de zestiger jaren van de vorige eeuw aangelegd.

Vlakbij het punt waar Hoogindseweg/Heusdenhoutseweg en Valkeniersdreef/Valkenierslaan in elkaar overgingen was een café gevestigd dat 'De Heilige Tap' genoemd werd. De nabijheid van het Seminarie IJpelaar zal daar zeker mee te maken hebben gehad. Het pand van het voormalige café bestaat nog, maar is nu een woonhuis dat verscholen ligt achter hoge hagen. Het perceel ligt ingeklemd tussen de oprit naar de zuidelijke rondweg, de Loevesteinstraat en de Beukenlaan.

Even voordat de Heusdenhoutseweg vroeger in zuidelijke richting afboog was er een afslag richting Bavel. De naam van die straat was Ypelaarschestraat. Ook hiervan is nog een restant zichtbaar vanaf de Heerbaan en vroegere Heusdenhoutseweg, tussen het

woonhuis met huisnummer 154 en het kantoorgebouw van MEE.

Nu ondoordringbaar, vroeger een deel van de IJpelaarsestraat, de weg van Heusdenhout naar Bavel.

De nu beboste groenstrook die u op de foto ziet vormde een deel van die Ypelaarschestraat. Op de foto van de huidige situatie vanuit de lucht gezien, ziet u ook nog het deel aan de overzijde van de zuidelijke rondweg. Volg de stippellijnen.

De huidige situatie, een echt knooppunt. De bebossing laat de voormalige situatie nog enigszins zien.

Zo ziet u, wie er oog voor heeft kan nog best iets van vroeger ontdekken. Ook al zijn de planologen in de zestiger jaren wel erg rigoureuus te werk gegaan in het omvormen van het eens zo rustieke dorp Heusdenhout en zijn omgeving naar een stadswijk.

Voor aanvullingen en reacties op dit artikel -of informatie en foto's over andere onderwerpen uit de historie van Heusdenhout- houdt zich aanbevolen:

Werkgroep Heusdenhouts Historie

Bel gerust (076) 581 00 24 of reageer per e-mail naar nieuws@heusdenhout.nl.